P9_TA(2019)0031

Външна намеса в изборите и дезинформация в националните и европейските демократични процеси

Резолюция на Европейския парламент от 10 октомври 2019 г. относно външната намеса в избори и дезинформацията в националните и европейските демократични процеси (2019/2810(RSP))

(2021/C 202/06)

Европейският парламент,

— като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Хартата на основните права на ЕС, и по-специално членове 7, 8, 11, 12, 39, 40, 47 и 52 от нея, Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, и по-специално членове 8, 9, 10, 11, 13, 16 и 17 от нея, както и Протокола към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, и по-специално член 3 от него;

— като взе предвид Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП) от 16 декември 1966 г., и по-специално членове 2, 17, 19, 20 и 25 от него,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 26 април 2018 г., озаглавено „Европейски подход за борба с дезинформацията, разпространявана онлайн“ (COM(2018)0236),

— като взе предвид съвместния план за действие на Комисията и върховния представител/заместник-председател срещу дезинформацията от 5 декември 2018 г. (JOIN (2018)0036) и съвместния доклад на Комисията и върховния представител/заместник-председател относно изпълнението на плана за действие срещу дезинформацията от 14 юни 2019 г. (JOIN(2019)0012),

— като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 18 октомври 2018 г.,

— като взе предвид проучването, озаглавено Automated tackling of disinformation (Автоматизирана борба с дезинформацията), публикувано от Генералната дирекция за парламентарни изследвания на Европейския парламент на 15 март 2019 г. ([1]),

— като взе предвид своята резолюция от 12 март 2019 г. относно заплахите за сигурността във връзка със засилващото се технологично присъствие на Китай в ЕС и възможни действия на равнището на ЕС за ограничаването им ([2]),

— като взе предвид своята резолюция от 23 ноември 2016 г. относно стратегическата комуникация от ЕС за противодействие на пропагандата, насочена срещу него от трети страни ([3]),

— като взе предвид своята препоръка от 13 март 2019 г. до Съвета и до заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно равносметката за последващите мерки, предприети от ЕСВД през двете години след приемането на доклада на Европейския парламент относно стратегическата комуникация от ЕС за противодействие на пропагандата, насочена срещу него от трети страни ([4]),

— като взе предвид Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) ([5]) и текущата реформа на тази директива,

— като взе предвид резолюцията на Европейския парламент от 25 октомври 2018 г. относно използването на данните на ползвателите на „Фейсбук“ от „Кеймбридж Аналитика“ и въздействието върху защитата на личните данни ([6]),

([1]) Генерална дирекция за парламентарни изследвания, Отдел за научни прогнози, 15 март 2019 г.
([2]) Приети текстове, P8_TA(2019)0156.
([3]) ОВ C 224, 27.6.2018 г., стр. 58.
([4]) Приети текстове, P8_TA(2019)0187.
([5]) ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37.
([6]) Приети текстове, P8_TA(2018)0433.

Четвъртък, 10 октомври 2019 г.

— като взе предвид своята резолюция от 12 декември 2018 г. във връзка с годишния доклад относно изпълнението на общата политика за сигурност и отбрана ([7]),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 24 юли 2019 г., озаглавено „Деветнадесети доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност“ (COM(2019)0353),

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) ([8]),

— като взе предвид предложението на Комисията от 6 юни 2018 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програмата „Цифрова Европа“ за периода 2021 — 2027 г. (COM(2018)0434),

— като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че опитите на държавни и недържавни субекти от трети държави да упражняват влияние върху процеса на вземане на решения в ЕС и неговите държави членки, както и да оказват чрез злонамерена намеса натиск върху ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, са част от по-широка тенденция, с която се сблъскват демокрациите в световен мащаб;

Б. като има предвид, че външната намеса може да се осъществява чрез огромен брой форми, включително кампании за дезинформация в социалните медии с цел формиране на общественото мнение, кибератаки срещу критична инфраструктура, свързана с избори, както и пряка и непряка финансова подкрепа за политически фактори;

В. като има предвид, че външната намесата в избори представлява значително предизвикателство, тъй като създава сериозни рискове за европейските демократични общества и институции, основните права и свободи, принципите на правовата държава, сигурността, икономическото благосъстояние и в крайна сметка, суверенитета на Европа;

Г. като има предвид, че що се отнася до външната намеса, и някои държави експлоатират и злоупотребяват с взаимосвързаността между хората и икономиките на световно равнище с цифрови средства и нови технологии; като има предвид, че медиите, и по-специално социалните платформи, могат лесно да бъдат използвани за разпространяване на дезинформация;

Д. като има предвид, че е необходимо да се повиши осведомеността за кампаниите за дезинформация от страна на Русия, тъй като те представляват основният източник на дезинформация в Европа;

Е. като има предвид, че държавни и недържавни субекти от трети държави, различни от Русия, участват в злонамерена намеса в европейските обществени дебати;

Ж. като има предвид, че предварителният анализ на Комисията през юни 2019 г. показа, че мерките, предприети за защита на интегритета на европейските избори, наистина са допринесли за ограничаване на намесата на чужди държавни и недържавни субекти в изборите за Европейски парламент през май 2019 г.;

З. като има предвид, че ЕС успешно въведе редица мерки за смекчаване на чуждестранното влияние и за запазване на интегритета на изборите за Европейски парламент през 2019 г., включително Кодекс за поведение във връзка с дезинформацията, система за бързо предупреждение и Европейска мрежа за сътрудничество в областта на изборите; като има предвид, че Комисията обяви намерението си да предприеме допълнителни действия, за да решава тези проблеми;

И. като има предвид, че ЕС е силно зависим от чуждестранни технологии, софтуер и инфраструктура, което може да го направи по-уязвим спрямо външна намеса в избори;

Й. като има предвид, че мащабът на актовете на злонамерена намеса изисква координирана трансатлантическа реакция, която да се състои от няколко допълващи се направления;

К. като има предвид, че отговорността за борба с дезинформацията и външната избирателна намеса се носи не само от публичните органи, но и от интернет дружествата и социалните медии, които поради това следва да сътрудничат за постигането на тази цел, като същевременно не подкопават свободата на словото и не се превръщат в приватизирани цензори;

([7]) Приети текстове, P8_TA(2018)0514.
([8]) ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1.

Л. като има предвид, че няколко разследвания показаха, че са били нарушавани или заобикаляни ключови избирателни правила, по-специално съществуващите разпоредби за прозрачност на финансирането на кампаниите, като се твърди, че е предоставяно финансиране за политически цели от страна на организации с нестопанска цел от източници в трети държави, по-специално от Русия;

М. като има предвид, че съвкупността от докладваните случаи на външна намеса в избори очертава една систематична схема, която се повтаря през последните години;

Н. като има предвид, че над 50 президентски, национални, местни или регионални избори трябва да бъдат проведени в държавите членки преди края на 2020 г.;

1. подчертава, че свободата на словото и свободата на изразяване на мнение, защитата на личната неприкосновеност и личните данни, както и медийният плурализъм са в основата на устойчивите демократични общества и осигуряват най-добрите гаранции срещу кампаниите за дезинформация и враждебната пропаганда;

2. подчертава, че независимо от многостранния характер на враждебната намеса и дезинформацията от чужбина, намесата в избори е част от по-широка стратегия за хибридна война и че следователно реагирането срещу тази стратегия остава основен въпрос на сигурността и външната политика;

3. отново посочва, че външната намеса в изборите подкопава правото на хората да изразят волята си за управлението на своята държава, пряко или чрез свободно избрани представители, както е заложено във Всеобщата декларация за правата на човека, и че подобна намеса от други държави представлява нарушение на международното право, макар и да не се използва военна сила и да няма заплаха за териториалната цялост или заплаха за политическата независимост;

4. счита, че свободните и честни избори са в основата на демократичния процес и поради това призовава институциите на ЕС и държавите членки да предприемат решителни действия по този въпрос, включително в предстоящия процес на размисъл относно бъдещето на ЕС;

5. изразява дълбоката си загриженост, че в периода преди всички важни национални и европейски избори постоянно се откриват данни за намеса, често белязана от чуждо влияние, като много случаи на намеса са в полза на антиевропейски, ***десни*** екстремистки и популистки кандидати и са насочени срещу конкретни малцинства и уязвими групи, включително мигранти, ЛГБТИ лица и религиозни групи, хора от ромски произход и мюсюлмани или хора, възприемани като мюсюлмани, за да послужат на по-широката цел да подкопаят привлекателността на демократичните и равнопоставени общества;

6. отчита тревожната тенденция глобални групи от крайната десница да използват дезинформация чрез платформи на социални медии в широк мащаб; изразява загриженост, че подобна дезинформация е повлияла на враждебните реакции срещу равенството между половете и правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ);

7. отчита, че в огромното мнозинство от държавите членки има пълна или частична забрана за чуждестранни дарения за политически партии и кандидати; припомня със загриженост, че дори когато законите поставят ограничения върху източниците на политическо финансиране, чуждестранни фактори са намирали начини да ги заобикалят и са предлагали подкрепа на своите съюзници чрез сключване на заеми с чуждестранни банки, както в случая с Националния фронт през 2016 г., чрез споразумения за закупуване и търговски споразумения и улесняване на финансови дейности, както в случая с публикуваните на 17 май 2019 г. от „Шпигел“ и „Зюддойче цайтунг“ твърдения, уличаващи Партията на свободата в Австрия, и с публикуваните на 10 юли 2019 г. от „Бъзфийд“ и „Л'Еспресо“ твърдения, уличаващи Lega per Salvini Premier, а също и чрез улесняване на финансови дейности, както беше разкрито от британската преса във връзка с кампанията на Leave.eu;

8. изразява дълбока загриженост относно изключително опасния характер по-конкретно на руската пропаганда и призовава Комисията и Съвета да въведат ефективна и детайлна стратегия за противодействие на руските стратегии за дезинформация по бърз и категоричен начин;

9. отбелязва със загриженост, че броят на случаите на дезинформация, приписвани на руски източници и документирани от Оперативната група за стратегическа комуникация с Източното съседство от януари 2019 г. насам (998 случая), е над два пъти по-висок от този за същия период през 2018 г. (434 случая);

10. освен това остро осъжда все по-агресивните действия на държавни и недържавни субекти от трети държави, които се опитват да подкопаят или парализират нормативните основи и принципи на европейските демокрации и суверенитета на всички държави от Западните Балкани в процес на присъединяване към ЕС и на държавите от Източното партньорство, както и да оказват влияние върху изборите и да подкрепят екстремистките движения, като се отчита фактът, че мащабът на кибератаките нараства непрекъснато;

Четвъртък, 10 октомври 2019 г.

11. отчита положителното въздействие на доброволните действия, предприети от доставчиците на услуги и платформите за борба с дезинформацията, включително новите правила за увеличаване на прозрачността на избирателната реклама по социалните медии в Кодекса за поведение, както и на мерките, прилагани от Комисията и държавите членки през последната година, и им напомня, че носят съвместна отговорност за борбата с дезинформацията;

12. припомня своята резолюция от 25 октомври 2018 г., в която настоятелно призова Фейсбук, след скандала с Кеймбридж Аналитика, да приложи разнообразни мерки за предотвратяване на използването на социалната платформа за намеса в избори; отбелязва, че Фейсбук не е предприемал последващи действия по повечето от тези искания;

13. счита, че намесата в избори в една държава членка засяга ЕС като цяло, доколкото може да окаже въздействие върху състава на институциите на ЕС; счита, че тези заплахи не могат да бъдат преодолени нито само от работещи в изолация национални органи, нито само чрез чисто саморегулиране на частния сектор, а срещу тях се изисква координиран многопластов подход с участието на множество заинтересовани страни; счита, че следва да се разработи правна рамка за справяне с хибридните заплахи, включително кибератаки и дезинформация, както на равнище ЕС, така и на международно равнище, за да се даде възможност за категоричен отговор от страна на ЕС;

14. повтаря обаче, че е необходимо да се разработи силна обща европейска политика с цел ефективно справяне и с външната намеса, и с кампаниите за дезинформация чрез стабилна комуникация на ЕС с онлайн платформите и доставчиците на услуги;

15. призовава всички участници да продължат да полагат усилия, за да гарантират, че демократичният процес и изборите ще бъдат защитени от намеса и манипулация от страна на чуждестранни държави и недържавни участници; изтъква по-специално необходимостта от подобряване на медийната грамотност и гражданското образование чрез култура и училищно обучение от ранна възраст, за да могат хората — обект на дезинформационните кампании, да разпознават, че предлаганата им информация е пристрастна; поради това насърчава държавите членки да включат специфични курсове за медийна грамотност в своите учебни програми и да разработят информационни кампании, насочени към сегментите на населението, които са по-уязвими спрямо дезинформацията;

16. изразява загриженост относно зависимостта на ЕС от чуждестранни технологии и хардуер; подчертава, че ЕС трябва да се стреми да увеличава собствените си способности, тъй като това ще ограничи възможностите за злонамерена намеса в избори от страна на чуждестранни участници;

17. повтаря призива си към Комисията и държавите членки да създадат благоприятна за иновациите среда, основана на принципите на пазарната икономика и защитата на основните права, за да се даде възможност на европейските предприятия да реализират пълния си потенциал и да използват защитата на тези права като конкурентно предимство;

18. призовава за национално и европейско финансиране, чрез което да се укрепят способностите за противодействие срещу стратегическата комуникация на враждебно настроени трети страни и за обмен на информация и най-добри практики в тази област, включително в настоящата многогодишна финансова рамка и в тази за периода след 2020 г., наред с другото чрез програмите „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“; подчертава, че тези програми следва да включват подходящи гаранции, за да се гарантира стриктно спазване на международното право и правата на човека, особено при финансирането на трети държави;

19. подчертава необходимостта от продължаване на подкрепата и насърчаването на отговорната журналистика и редакционната отговорност както в традиционните, така и в новите медии за справяне с предизвикателството на непроверената или едностранна тенденциозна информация, която подкопава доверието на гражданите в независимите медии;

20. подчертава, че е от съществено значение да се подкрепят обществените медии, които не разчитат финансово на частни източници на финансиране и следователно могат да предоставят висококачествена и безпристрастна информация на широката общественост, като същевременно се осигурява и запазва независимостта им от политическа намеса;

21. заявява отново, че подкрепя ценната работа на Европейския фонд за демокрация в помощ на организациите, борещи се срещу фалшивите новини и дезинформацията;

22. счита, че ЕС следва да работи за намирането на практически решения за подкрепа и укрепване на демократичните, независими и разнообразни медии в съседните на ЕС държави и в страните от Западните Балкани, които са кандидатки за присъединяване към ЕС;

23. призовава да бъде превърната Оперативната група на ЕС за стратегическа комуникация с Източното съседство East StratCom в постоянна структура в рамките на Европейската служба за външна дейност със значително по-високо равнище на финансиране и персонал, отколкото досега;

24. посочва, че поради сложността на рисковете, свързани с кампаниите за намеса и дезинформация онлайн, откриването и управлението на тези рискове изисква междусекторно сътрудничество с участието на компетентните органи и заинтересованите страни;

25. призовава Комисията да класифицира изборното оборудване като критична инфраструктура, за да гарантира, че в случай на нарушение ще може да се реагира съгласно Директивата за МИС ([9]);

26. припомня, че значителна част от тези злонамерени действия на намеса представляват нарушение на европейските правила за защита на данните и неприкосновеността на личния живот; призовава националните органи за защита на данните да използват в пълна степен правомощията си за разследване на нарушенията на защитата на данните и да налагат възпиращи санкции и наказания;

27. повтаря призива си към държавите членки с подкрепата на Евроюст да разследват предполагаемото незаконно използване на политическото пространство онлайн от страна на чуждестранни сили;

28. призовава Комисията да продължи да наблюдава въздействието на външната намеса в цяла Европа и да изпълни ангажимента, поет тържествено от новоизбрания председател Урсула фон дер Лайен, да бъде „обърнато внимание на заплахите от външна намеса в европейските избори“ ([10]);

29. призовава следващия заместник-председател на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност да превърне борбата срещу дезинформацията в централна цел на външната политика;

30. призовава Комисията да извърши оценка на възможните законодателни и незаконодателни действия, които могат да предизвикат намеса от платформите на социалните медии за систематично етикетиране на съдържание, споделяно от ботове, преразглеждане на алгоритмите с цел те да станат възможно най-безпристрастни, и закриване на профилите на лица, занимаващи се с незаконни дейности, насочени към нарушаване на демократичните процеси или към подклаждане на слово на омразата, като същевременно не се прави компромис със свободата на изразяване на мнение;

31. призовава Комисията и държавите членки да подкрепят публичните институции, мозъчните тръстове, НПО и местните киберактивисти, които работят по въпроси, свързани с пропагандата и дезинформацията, и да предоставят финансиране и подкрепа за кампании за повишаване на обществената осведоменост, целящи да повишат устойчивостта на гражданите на ЕС спрямо дезинформация;

32. припомня важната роля на лицата, сигнализиращи за нередности, като предпазни фактори в демокрацията и управлението, когато разкриват информация от обществен интерес; призовава органите на държавите — членки на Съвета на Европа, да изготвят и разпространят политика относно подаването на сигнали за нередности въз основа на спазването на 20-те принципа, изложени в Препоръка CM/Rec(2014)6; припомня приетата наскоро директива относно защитата на лицата, сигнализиращи за нередности;

33. припомня, че ЕС предоставя 4,175 милиарда евро за действия в подкрепа на свободата на медиите и разследващата журналистика, включително механизъм за реагиране за нарушения на свободата на пресата и медиите и за осезаема защита на журналистите;

34. счита, че ЕС може да защити своите демократични процеси само ако разглежда външната, авторитарна намеса всеобхватно и цялостно и преодолее уязвимостите във всички аспекти на демократичното управление и демократичните институции, включително европейските политически партии;

([9]) Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза (ОВ L 194, 19.7.2016 г., стр. 1).

([10]) „Съюз с по-големи амбиции: Моята програма за Европа“ от Урсула фон дер Лайен — политически насоки за следващата Европейска комисия за периода 2019 — 2024 г. (2019 г.), https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_bg_1.pdf, стр. 25.

35. призовава Комисията и държавите членки да влязат в дискусии със заинтересованите страни, както и с международните партньори, включително на международни форуми, за да засилят своите действия за борба с хибридните заплахи;

36. подчертава, че НАТО и центровете на НАТО за високи постижения са съществен инструмент, който да даде възможност на Европа да укрепва трансатлантическата връзка и да увеличава устойчивостта на Европа и Северна Америка спрямо дезинформацията;

37. призовава Комисията да разгледа въпроса за чуждестранното финансиране на европейските политически партии и фондации, без да възпрепятства създаването на европейско обществено пространство, излизащо извън рамките на Европейския съюз, и да започне дискусия с държавите членки за мерки по тези въпроси във връзка с техните национални политически партии и фондации;

38. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Комисията, Съвета и правителствата и парламентите на държавите членки.